Published on (https://www.bnm.md)

05.02.2015

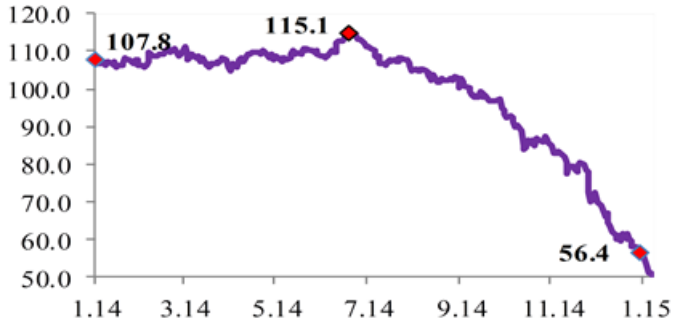
Casetă tehnică: Piața internațională a petrolului şi impactul asupra pieței interne în condițiile evoluției cursului monedei naționale

Casetă extrasă din:

Raport asupra inflației nr.1, februarie 2015 [1]

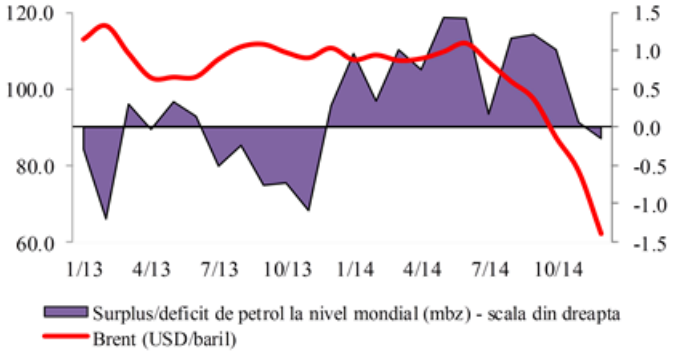
La începutul anului 2014, trendul preţului petrolului promitea a fi unul ascendent şi superior pragului de 100 dolari SUA/baril. Deşi prevalau factorii cu tentă negativă, precum încetinirea economiilor emergente, participanţii pieţei s-au concentrat pe factorii ce duc la majorarea preţului petrolului: diminuarea rezervelor de petrol din Statele Unite ale Americii şi agravarea conflictului ucrainean.Valoarea maximă din anul 2014 de 115.1 dolari SUA/baril pentru marca Brent a fost atinsă la mijlocul lunii iunie, după care preţul petrolului a intrat în declin, diminuându-se la 56.4 dolari SUA/baril sau cu aproximativ 50.9 la sută spre sfârșitul anului. Comparativ cu începutul anului, preţul petrolului de marcă Brent s-a diminuat cu aproximativ 47.6 la sută (graficul nr.1).

Graficul nr. 1. Evoluția zilnică a prețului petrolului marca Brent în anul 2014

Sursa: Bloomberg

Graficul nr. 2. Evoluții pe piața internațională a petrolului

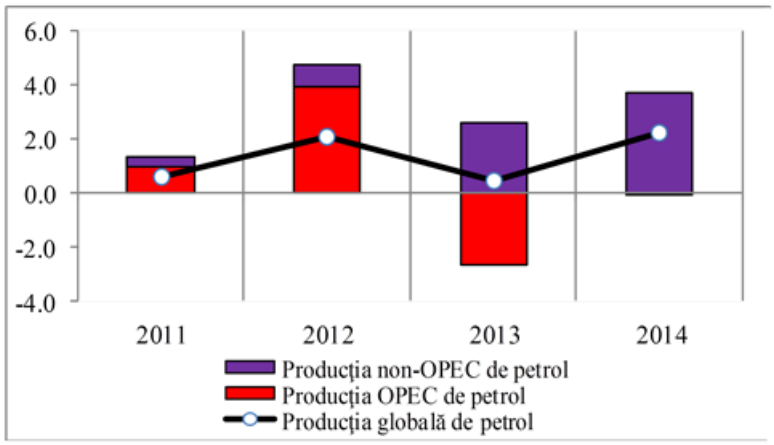

Sursa: FMI, Administrația SUA privind Informația Energetică, calcule BNM

Factorul principal al declanşării declinului preţului la petrol a constituit surplusul de petrol la nivel mondial.

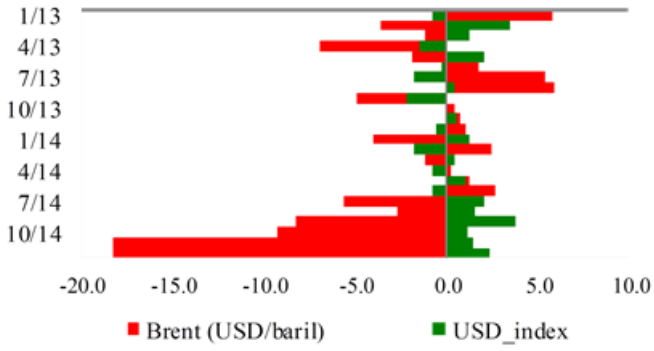
Începând cu luna decembrie 2013, oferta mondială de petrol a depăşit consumul mondial de petrol, însă abia în luna mai 2014 aceasta s-a transformat într-o preocupare importantă pentru participanţii pieţei. Reluarea producţiei de petrol de către Libia şi majorarea exporturilor de către Iran a condus la majorarea producţiei OPEC, în condiţiile în care alte ţări membre OPEC şi-au menţinut cotele de producţie. Totodată, creşterea exploatării şisturilor bituminoase în Statele Unite ale Americii a determinat diminuarea importurilor de petrol din alte ţări, respectiv micşorarea cererii externe. De asemenea, un rol aparte a avut temperarea peste aşteptări a creşterii economice în anul 2014, mai ales în economiile emergente. Astfel, în anul 2014, oferta de petrol a depăşit în medie cererea cu 0.5 milioane de barili pe zi (mbz) (graficul nr.2).

Graficul nr. 3. Ritmul anual de creștere a producției de petrol (%)

Sursa: Administrația SUA privind Informația Energetică, calcule BNM

Graficul nr. 4. Compararea ritmurilor lunare de creștere a prețului petrolului marca Brent și a parității USD

Sursa: Bloomberg, FMI, calcule BNM

Deşi, per ansamblu, avansarea producţiei de petrol din ţările non-OPEC a fost mai semnificativă decât a ţărilor OPEC (graficul nr.3), în momentul apariţiei factorului de risc, participanţii la piaţă au încercat într-o oarecare măsură să invoce rolul OPEC în economia mondială, şi anume cel de reglator al cererii şi ofertei de petrol. Însă, contrar comportamentului din ultimii ani, când ţările OPEC reglau producţia în corelaţie cu evoluţia preţurilor mondiale, în anul 2014 ţările lidere OPEC au optat pentru menţinerea cotelor pe piaţa internaţională, deşi în urma diminuării preţului la petrol, unele dintre acestea înregistrează pierderi. În luna decembrie 2014, preţurile la petrol au scăzut şi mai mult, după ce la summitul OPEC de la sfârşitul lunii noiembrie membrii participanţi nu au ajuns la un numitor comun privind reducerea surplusului de petrol de pe piaţă, menţionând încă o dată disponibilitatea permiterii formării preţului exclusiv ca urmare a contrabalansării cererii şi ofertei.

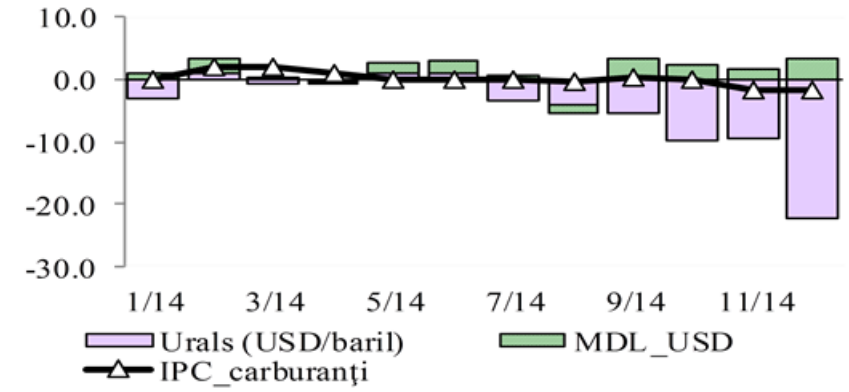
Un alt factor care a contribuit la micșorarea preţului petrolului în anul 2014 a fost şi aprecierea dolarului SUA. Finisarea programului de procurare a activelor de către Sistemul Rezervelor Federale şi evoluţia pozitivă a economiei americane, percepută prin diminuarea ratei şomajului până la nivelul de 5.6 la sută în luna decembrie, au constituit pilonii aprecierii dolarului SUA în anul 2014. Relaţia dintre preţurile la petrol şi dolarul SUA este definitivată de faptul că petrolul este tranzacţionat în dolari SUA şi cum ambele variabile reprezintă poziţii tranzacţionate la burse, interdependenţa acestora este şi mai evidentă. Corelaţia dintre preţul la petrol (Brent) şi indicele USD este una medie (minus 0.5), însă există perioade când cauzalitatea dintre aceste două variabile este semnificativă, ceea ce poziţionează dolarul SUA ca un factor important în analiza evoluţiei preţurilor internaţionale la petrol (graficul nr.4).

Republica Moldova este dependentă de resurse energetice externe, ceea ce expune piaţa petrolieră internă la un risc dublu, atât din partea preţurilor internaţionale la petrol, respectiv la derivaţii petrolieri, cât şi din partea cursului de schimb al monedei naţionale. Deseori, preţul carburanţilor la pompă este relaţionat cu evoluţia monedei naţionale în raport cu principalele monede de referinţă (dolarul SUA şi euro), iar cea mai mare cantitate de carburanţi este importată de la rafinăriile din România (benzină - 83.4 la sută, motorină – 84.6 la sută). Indiferent de forma de raportare a monedei naţionale, deprecierea cursului real efectiv constituie un prilej de majorare a preţului de import al carburanţilor şi prin deducţie a preţurilor la pompă.

În anul 2014, presiunile externe asupra pieţei petroliere interne au fost antagoniste: pe de o parte diminuarea preţurilor internaţionale la petrol, care implică reducerea preţurilor la pompă şi pe de altă parte deprecierea monedei naţionale în contextul evoluţiei pieţei valutare internaţionale şi a economiei interne, ceea ce favoriza majorarea preţurilor la pompă. Din graficul nr.5 se observă că, mai ales în ultimele luni ale anului 2014, preţurile la carburanţi s-au redus de la o lună la alta. Deşi formarea preţului carburanţilor la pompă

este influenţată de mulţi alţi factori (acciza, stocurile cumulative, costurile operaţionale etc.), de menţionat că traiectoria preţurilor la pompă reprezintă suprapunerea dintre evoluţia preţurilor internaţionale la petrol şi evoluţia parităţii monedei naţionale.

Graficul nr. 5. Compararea ritmurilor lunare de creștere a prețului petrolului de marcă Urals, parității MDL/USD și a prețurilor interne la carburanți (%)

Sursa: Bloomberg, BNS, calcule BNM

See also

Tags

preț [2]

inflation [3]

ritm de creștere [4]

ritm [5]

curs de schimb [6]

piata interbancara [7]

Source URL:
https://www.bnm.md/en/node/52409

Related links:

[1] https://www.bnm.md/ro/content/raport-asupra-inflatiei-nr1-februarie-2015 [2] https://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=preț [3] https://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=inflation [4] https://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=ritm de creștere [5] https://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=ritm [6] https://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=curs de schimb [7] https://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=piata interbancara